

2020:[nr]

**Stockholms förskolegårdar. Kristina Kratz,
Cecilia Herrström, Maria Ljuslin (alla V)**

Dnr

Barn tar plats och de ska få ta plats. De behöver utrymme att pröva sina kroppar, sitt mod och sina sociala förmågor. De behöver därför utemiljöer som erbjuder fysiska utmaningar och plats för kompiskontakter, och miljöer som väcker deras engagemang och nyfikenhet. Begränsade möjligheter för barn att dagligen röra sig ute påverkar deras välbefinnande negativt och risken ökar för försämrad hälsa.

Studier visar att barn som har en egen förskolegård leker på ett mer aktivt och fantasifullt sätt än barn som hänvisas till en närliggande park. När barnen får tillgång till en egen och anpassad utemiljö i direkt anslutning till den egna verksamheten tillgodoses en tredjedel av barnens dagliga behov av fysiska aktiviteter. Om barnen är beroende av vuxna för att ta sig till sin lekmiljö, riskerar detta att dra ned aktivitetsnivån kraftigt. Om verksamheterna måste transportera barngruppen för att komma till en bra utemiljö, sker det mer sällan då det finns en inbyggd sårbarhet i det och risken är stor att det är det som prioriteras bort när någon i personalen är frånvarande.

Genom att ta fram riktlinjer för lekvärdesfaktorer kan man ta med andra aspekter än yta med när man avgör en förskolegårds kvalitet. Det finns exempel att titta på för det arbetet i andra kommuner som exempelvis Malmö och i Järfälla, visserligen är själva ytan viktigast, men det finns även andra aspekter som avgör om en förskola har en utemiljö av bra kvalitet, som omväxlande vegetation, topografi, lekutrustning, och underlagets kvalitet. Framför allt är det viktigt att, i det vi ser ska vara undantagsfall, då ytan för gården inte är eller blir tillräckligt stor att veta vilka funktioner som ska finnas på gården och vilka funktioner som går att tillgodose på annan plats och vilka förhållanden som ska uppfyllas på platser i kring förskolan.

Några av förskolorna på Södermalm har under 2019 deltagit i en studie om barnens rörelseaktivitet, studien ledd av forskare från. Resultatet visar att barnen i förskolan behöver mer fysisk aktivitet än de i dagsläget får för att

skapa bättre förutsättningar till en god fysisk och bättre psykisk hälsa. Forskningen kommer att fortsätta under 2020 då alla stadsdelsförvaltningar involveras med cirka 230 barn/stadsdel. Vi hoppas att denna studie kan leda till fler insikter.

Vi vet redan att det största problemet med små förskolegårdar är att barn inte rör på sig tillräckligt i vardagen. Den fysiska aktiviteten är viktig för små barns utveckling. Det är också ett av förskolans huvudsakliga uppdrag enligt läroplanen: ge barnen förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga och möjlighet att uppleva rörelseglädje, allt för att utveckla deras intresse för att vara fysiskt aktiva. Något som är avgörande för barnens utveckling, hälsa och välbefinnande både nu och senare i livet.

Ytterligare en konsekvens av för små förskolegårdar är högt slitage, både på själva gården och på grönområdena runtomkring. Det kan vi idag se på de faktiska gårdarna som är för små. Dessa slits väldigt hårt, vilket leder till att stadsdelsförvaltningarna måste göra större investeringar för att byta material tidigare än planerat och budgeterat. Det finns flera exempel där gräsmattor fått tas bort för att ersättas med plastgräs eller konstgräs cirka ett halvår efter att förskolan öppnat. Det är såklart även negativt ur en miljöaspekt. Medel för att göra detta tas från förskolepengen. Det leder till att mindre pengar kan läggas på annat i förskolans verksamhet. Små gårdar blir alltså kostnadsdrivande, vilket kan tvinga förvaltningar att göra ”sämre” materialval. I majoritetens budget skriver majoriteten att förskolegårdar ska planeras med mycket naturmaterial, en väldigt bra målsättning som vi ställer oss bakom. Men det är omöjligt om man anlägger gårdar på bara 10–15 kvm/barn. För små förskolegårdar leder som sagt också till ett ökat slitage på parker och grönområden i deras närhet och kompenseras inte heller i budgeten då naturmarksvård får en mycket liten procentandel av underhållsbudgeten.

Vänsterpartiet anser att staden behöver arbeta strategiskt med frågan om barns utrymme i den växande staden, synnerhet hur mycket mark som avsätts för förskolors gårdar och vilka åtgärder som behövs åtgärdas i närområden där de redan befintliga förskolegårdarna är för små. Vi anser att finansieringen av underhållet av för små gårdar ska ske på ett sätt som varken drabbar den enskilda förskolans verksamhet eller stadsdelen. Vi har nedan fyra konkreta förslag som möjliggör ett strategiskt arbete för att tillvarata och utveckla barns utemiljöer i en stad som förtätas.

Vänsterpartiet i Stockholm stad yrkar därför att:

1. markanvisningarna fortsättningsvis ska ange friytan per barn samt de kompletteringsinvesteringar som krävs för att barns utemiljöer ska vara goda.
2. riktlinjer för lekvärdesfaktorer tas fram utifrån aspekter som omväxlande vegetation, topografi, lekutrustning, underlagets kvalitet och närhet till bra grönområden
3. för nya förskolor ska det finnas större möjligheter att påverka gårdarnas storlek och utformning.
4. Att barnkonsekvensanalyser görs i varje bygglovs- och exploateringsärende gällande förskolornas gårdar.

Stockholm den 11 juni 2020

Kristina Kratz, Cecilia Herrström, Maria Ljuslin (V)